

Avdelning: Hälsoskydd
Handläggare: Marithe Eriksson
Telefon: 08 - 508 28 172
Fax: 08 - 508 28 808
E-post: marithe.eriksson@miljo.stockholm.se

2006-02-27

MHN 2006-03-14 p 13

Överklagande av Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut angående tillstånd till värmepumpsanläggning på fastigheten Nummerskylten 14 i Älvsjö

Remiss från Miljödomstolen, målnummer M 273-06

Förslag till beslut

1. Avstyrka överklagandet av Länsstyrelsens beslut
2. Åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande till stöd för yttrandet till Miljödomstolen

Urban Jonsson
tf direktör

Martina Bengtsson
tf avdelningsdirektör

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut att bevilja tillstånd att installera bergvärme gällande fastigheten Nummerskylten 14, har överklagats hos Länsstyrelsen av grannen på Nummerskylten 20. Länsstyrelsen har gett kommunen rätt. Klaganden har därefter överklagat Länsstyrelsens beslut till Miljödomstolen som gett Miljö- och hälsoskyddsnämnden möjlighet att yttra sig. Den klagandes invändning mot beslutet om tillstånd till bergvärme på Nummerskylten 14 är att placeringen av borrhål är mindre än 10 meter från den klagandes tomtgräns, samt en oro för att dessa eventuellt inte kan ges tillstånd till bergvärme i ett senare skede. Miljö- och hälsoskyddsnämndens vidhåller sitt ställningstagande och redogör för den praxis för handläggning av bergvärme som tillämpas i Stockholms kommun.

Bilaga

Bakgrund

Fastighetsägare till Nummerskylten 14 beviljades den 3 november 2005 tillstånd till bergvärme av Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholm. Beslutet överklagades den 21 november 2005.

Den klagandes invändning mot beslutet om tillstånd till bergvärme på Nummerskylten 14 är att placeringen av borrhålet är mindre än 10 meter från den klagandes tomtgräns, samt en oro för att dessa eventuellt inte kan ges tillstånd till bergvärme i ett senare skede.

Handlingar i ärendet överlämnades den 28 november 2005 till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen avslög överklagandet den 9 december 2005. Avslaget har överklagats till Miljödomstolen.

Miljödomstolen beredde Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillfälle att yttra sig den 19 januari 2006. Miljöförvaltningen begärde förlängd yttrandetid för nämnden till den 21 mars, vilket beviljas den 26 januari 2006.

Förvaltningens synpunkter

Klaganden uppger både i överklagandet till Länsstyrelsen och till Miljödomstolen att det bör vara 10 meter till fastighetsgränsen för placering av borrhål. Länsstyrelsen menar att det från hushållningssynpunkt måste vara att föredra att det finns möjligheter att utvinna bergvärme på flera fastigheter, även om det skulle medföra en något minskad verkningsgrad i det enskilda fallet.

Principen att det ska vara 10 meter till tomtgräns för bergvärmehål är en rekommendation från Geotec, borrentreprenörernas branschorganisation. Anledningen till denna rekommendation är att om alla kan hålla 10 meter till tomtgräns blir avståndet teoretiskt alltid minst 20 meter mellan borrhål. SGU:s rekommendation är att det ska vara ett avstånd om 20 meter mellan borrhål. Med ett avstånd på 20 meter anses påverkan på intilliggande bergvärmeanläggningar vara acceptabla. Enligt uppgift från SGU upphör inte påverkan helt förrän efter ca 50 meter.

Nämnden arbetar utifrån SGU:s rekommendation enligt ovan. Vid prövning av ansökningar som avser tätbebyggda områden eftersträvas av nämnden en optimal hushållning med markens energi. Detta innebär att

- om 20 meter mellan borrhål ej erhålls accepteras att borrhålet vinklas bort från befintligt borrhål så att medelavståndet uppgår till minst 20 meter.
- om 20 meters medelavstånd inte kan erhållas med vinkling, krävs ytterligare utredning från den sökande där denne visar att:
  1. borrhål med avseende på placering, djup och eventuell vinkling energimässigt påverkar omgivningen så lite som möjligt.
  2. så få som möjligt av de omkringliggande fastighetsägarna utesluts från möjligheten att borra i framtiden.

I enlighet med 1 kap 1 § punkt 5, 2 kap 1 – 2 §§ och 3 kap 1 § MB ankommer det på den sökande att visa att den bergvärmeanläggning man ämnar anlägga inte menligt påverkar befintliga anläggningar och att god hushållning sker med den energipotential som finns lagrad i berg. Sådan påverkan på intilliggande befintliga anläggningar som innebär att dessa inte längre kan leverera den värme som avsetts med installationen, kan inte accepteras. Sådan påverkan skulle innebära ökad elförbrukning och försämrat resursutnyttjande. Med ovan beskriven praxis menar nämnden att granskningen leder till att grannars intressen i form av

installerade bergvärmeanläggningar eller deras möjlighet att kunna borra i framtiden *så långt möjligt beaktas*.

Fastighetsägaren gör i sin överklagan till Länsstyrelsen ett påpekande att det bör åvila nämnden att låta göra "en planering per kvarter så att alla fastigheter har en möjlighet att borra efter bergvärme på egen fastighet". Länsstyrelsen anger i sitt beslut i näst sista stycket att den som söker först om bergvärme i ett tätbebyggt område skulle gynnas "Att så sker kan enligt Länsstyrelsens mening inte betraktas som tillfredställande från rättvisesynpunkt och framförallt inte ur hushållningssynpunkt. Samverkan mellan grannar vid utvinning av bergvärme leder regelmässigt till de bästa lösningarna från såväl allmän som enskild synpunkt".

Kommunfullmäktige i Stockholms stad har valt att nyttja det bemyndigande som ges i förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 17 § som innebär att kommunen i lokala hälsoskyddsföreskrifter (Kfs 1999:23) fodrar att tillstånd ska sökas för bergvärme. Således är nämndens roll att som prövningsmyndighet granska ansökningar och medge tillstånd för bergvärmeanläggningar. Att ta fram s.k. borrplaner för att så många som möjligt ska kunna borra är, mot bakgrund av innehållet i 2 kap 1 § MB, inte tillståndsmyndighetens uppgift. Frågan om borrplaner aktualiseras inte i detta ärende.

Nämnden har i miljöbalken inte funnit stöd för det rättviseresonemang som anförts av Länsstyrelsen. Däremot finns stöd för att arbeta utifrån principer om god hushållning (1 kap 1 § punkt 5, 2 kap 4 – 5 §§ och 3 kap 1 § MB) vilket i detta fall tolkats så att värmepotentialen i berg ska kunna nyttas så optimalt som möjligt. Detta innebär att alla inte kan räkna med att kunna borra efter bergvärme i mycket tätbebyggda områden.

"Först till kvarn" är inte ett utflöde ur ett rättviseresonemang utan har sin grund i att myndigheten är skyldig att pröva de ansökningar som inkommer. Fastighetsägare som inte inkommit med ansökan om bergvärme kan inte räkna med ett "förtida rättsskydd" av sina intressen. Tvärtom ligger det i nämndens intresse att enligt gängse rättskraftsskydd för tillståndsgivna miljöfarliga verksamheter värna om att dessa inte riskerar att försämrats av nytillkommande anläggningar.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att några nya omständigheter som föranleder nämnden att frånga tidigare ställningstaganden inte föreligger.

Slut

Bilagor:

- Bilaga 1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om tillstånd till bergvärme på fastigheten Nummerskylden 14 i Älvsjö
- Bilaga 2 Överklagande till Länsstyrelsen från Lennart Tocklin och Sylvia Barsemark-Tocklin
- Bilaga 3 Länsstyrelsens beslut